

Hörnstenen

Teologiska institutet i Finland

4/2007

Allt lönar det sig inte att svälja.

Nya utmaningar

Den senaste tiden har jag tänkt på den kända satsen "generalerna förbereder alltid föregående krig". Trots att krig pågår för fullt i världen och krigens grymheter förmedlas till oss alla via TV-rutan, har jag inte sysselsatt min hjärna med krigsstrategier. Jag har tänkt på i vilken mening det ovan anförda citatet gäller kyrkan och de kyrkliga organisationerna, det andliga livet och verksamheten.

Det förefaller som om man om många kyrkor, organisationer och varför inte också många institut kunde säga att "man förbereder föregående krig".

Ofta märker man, att den stora frågeställningen är hur vi som kyrka eller andlig rörelse skall kunna bevara vår ställning och i mån av möjlighet t.o.m. förstärka den. Jag vill inte förringa de insatser som görs för att förstärka fungerande verksamhetsformer så att det ännu kan tjäna kommande generationer. Ett gott exempel härpå är t.ex. skriftskolarbetet, som hos oss i motsats till situationen i Sverige har bevarat sin starka ställning.

Jag anser dock att det är nödvändigt att inse att tiden har förändrats. Enhetskulturen är ett minne blott, vi lever i en postkristen tid. Kyrkan är inte längre den stora auktoriteten, och detta torde inte vara någon nyhet längre.

Men framför allt är jag bekymrad över att inte väckelserörelserna bara skall bli verksamhetsrörelser. Varje år förbereds

god verksamhet för alla som är med. Och det är ju inte fel. Men vem känner nöd för alla dem som inte deltar i verksamheten? Kristendomen är till sitt väsen missio. Man kan aldrig säga "alla är här, mötet kan börja". Det finns sådana som inte kommer. Det finns sådana som inte kommer därför att ingen ber dem komma.

Vi måste på ett nytt sätt förstå att evangelisationen är kyrkans och de kristna rörelsernas livsvillkor.

Den första utmaningen innebär att vi väcks till att ännu en gång förstå evangelisationens nödvändighet. Med detta menar jag inte "föregående krig" dvs. sådana evangelisationsformer som tidigare har använts. Nu måste vi finna vägar som passar för denna tid, nya och gamla, som kan nå dagens människa. Budskapet förändras inte. Jesu Kristi försoningsdöd och hans uppståndelse är också idag vårt stora glädjeämne. Men att förmedla budskapet till dagens människor kan komma att också innebära nya arbetsmetoder. Evangelisation förutsätter också en evangelisationsteologi.

Jag tror att vid sidan av förkunnelsen är samtalet ett av vår tids "huvudformat". Om vi inte får tala, kan vi kanske få samtala. Men vi måste lära oss att samtala och studera hur man evangeliserar med hjälp av samtal – bl.a. apologetik dvs. "trons försvar". Livet erbjuder alla många möjligheter.

Den andra stora utmaningen är enligt min mening att vi bör återupptäcka rikedomerna i Nya testamentets uppgifter och tjänster. I vår lutherska tradition har prästen blivit en solist. Församlingen har blivit en åskådarläktare, från vilken man kollar hur prästen klarar sig i sin uppgift. Sammankomsterna i Nya testamentets församlingar var något helt annat. Jag avser inte att man skall ersätta prästerna med andra personer. Prästen, herden, behövs alltid. Men man behöver också andra ansvarspersoner. 2 Mos. 18:14 ff är ett gott exempel på hur det kan vara också idag. Man finner inte ansvarstagare om man inte är beredd att dela ansvaret. Församlingarna och organisationerna behöver andliga ledare, som med sina nådegåvor tjänar andra.

Den tredje utmaningen är att finna ett andligt hem. Jag avser en gemenskap, där man får höra Guds Ord, be och lovsjunga, fråga och samtala. Vi behöver en plats dit vi får komma också då när allt inte är väl. Vi är också beroende av den kristna gemenskapen, både av nattvardsbordet och kaffebordet. Jag söker inte en konsekvent och strukturerad modell som man kan rita på pappret som ett kongruent och vackert mönster. Det är tillräckligt om man har ett andligt hem, som fungerar och där Guds Ord förkunnas och tas emot. Hemmet kan vara en församling, en inomkyrklig rörelse, en gudstjänstgemenskap eller en stiftelse – eller något annat. Och en blandning av allt detta, kors och tvärs.

Dessa utmaningar är också STI:s utmaningar. Vi behöver både teologer och teologi. STI:s huvuduppgift är att stöda teologiestuderanden, så att de blir bibeltrogna arbetare inom kyrkan och organisationerna. Vi skall ge dem de rätta arbetsredskapen och lära dem hur man skall använda dem. De måste lära sig att argumentera, samtala och lyssna, och framför allt att förkunna Bibelns evangelium om Jesus Kristus. Jag

vill gärna betona betydelsen av att kunna Bibelns grundspråk.

Jag tror verkligen att STI också kan undervisa om teologi för lekmän. Därför planerar vi nu ett s.k. "Postgraduate Year" – program, där vi undervisar om apologetik, evangelisation, själavård och naturligtvis bibelteologi. Det kommer att bli en mycket utmanande uppgift. Jag hoppas att kyrkan och organisationerna genom detta skall få ansvarstagare, unga vuxna ledare, som för budskapet vidare.

Den andliga hemvården bör få allt större uppmärksamhet också i STI. En sund lära föder ett sunt andligt liv. I den andliga gemenskapen behöver man också få tid och rum för sin egen andliga tillväxt. Man växer inte om man inte är beredd att bearbeta sin egen personlighet.

Det finns gott om utmaningar. STI fyller 20 år vid årsskiftet. Det är ett rent under att STI finns kvar ännu idag. Det är Guds stora nåd. En förutsättning har också varit att medlemsorganisationerna har visat tålamod och haft samarbetsvilja. Att hämta olika traditioner till det gemensamma hemmet innebär alltid en risk, men det fördjupar också och berikar budskapet.

STI öppnar sina dörrar ännu en gång, av Guds nåd och önskar alla studerande hjärtligt välkomna. Välkomna, män och kvinnor, unga och också litet äldre. Kom som du är. Ta del, lyssna och samtala, tag ställning och väx som ung teolog, som människa och kristen. Välkommen med på Bibelns röda tråd och på apologetikkurser, när de hålls tillräckligt nära din hemort.

Till alla understödare säger vi: du glömer väl inte oss. Vi behöver nu verkligen hjälp från varje vän, både förbön och ekonomiskt stöd.

Utmaningarna gäller oss alla. "Predika evangeliet för allt skapat."

30.8.2007
Henrik Perret

Vad betyder det att vara teologiestuderande?

Denna höst inleder igen ett par hundra ivriga studerande sin bana inom teologin. Det finns många som söker sig till teologiska fakulteten och under årens gång har det inte alls blivit lättare att komma in. Alla sökande ryms helt enkelt inte in. Man har alltså blivit tvungen att redan före studierna börja syssla med teologi i stor utsträckning samt att tävla om de bästa platserna.

Det krävs yrkeskicklighet

Vart håller unga som intresserar sig för teologi på att sticka in huvudet? Vad är det som väntar dem? Vad gör en teolog till teolog? I offentligheten har man talat mycket om att ett statligt universitet inte är något prästseminarium. Universitetet avser inte att utbilda någon till en förkunnare av Guds ord. Detta är sant, men det lönar sig inte att bli förskräckt. Universitetet ger teologen en sådan beredskap som han inte kan få på annat håll.

Först och främst är allting för den studerande rena hebreiskan. Och grekiskan. Och i viss mån också latin. Till yrkeskunskapen hör att man kan läsa Bibelns texter och översätta dem från grundspråken. Det är krävande och inlärningen tar tid, men arbetet lönar sig. Man finner Jesus just i dessa texter. Till teologens yrkeskunskap hör absolut att man kan komma underfund med Bibeln med hjälp av de ursprungliga dokumenten. Dessutom blir var och en tvungen att fördjupa sig i Bibelns värld och i den judiska kulturens särdrag.

Ända från biblisk tid börjar kyrkohistorien, de kristna församlingarnas historia. Det är nödvändigt att känna till denna historia för att teologen skall få en bild av det som har lett till dagens kyrkliga situation. Det är inte möjligt att föreställa sig en kun-

nig teolog som är oförmögen att känna igen hur kyrkan har påverkat i synnerhet västerlandets historia. Detta är synnerligen nödvändigt därför att det i det övriga samhället saknas en sådan kunskap nästan helt och hållet, t.ex. inom tidningspressen.

Teologen inför globaliseringen

Det är nödvändigt också av andra orsaker att känna till historia och religionshistoria. Docent Jyri Komulainen har nyligen påmint om att man inte alls kan förstå internationella relationer om man inte känner till andra religioner och i synnerhet kristendomens förhållande till andra religioner. I mötet med islam, indisk hinduism och kinesisk konfucianism kan prästerskapet fungera som ledande experter.

Hur är det med läror och olika kristna riktningars bekännelser? De flesta konflikter inom kyrkan under de senaste åren har uttryckligen gällt läror. Trots att medierna påstår att betoningen av lärofrågor inte är modern, ser verkligheten annorlunda ut. Ideligen debatteras olika detaljer i lärorna. Teologens uppgift är att känna till lärornas natur och uppkomsthistoria. Vem skulle annars kunna säga vilken lära som är rätt i den lutherska kyrkan? Är det tidningarnas chefredaktörer?

Herde eller etnolog?

Samtidigt är det viktigt att komma ihåg att teologen klarar sig inte enbart med kunskap i sitt huvud. Om prästen förvandlas till en profillös tjänsteman uppfylls ett skarpt uttalande som publicerades i Uusi Tie för över 30 år sedan: ”Denna prästutbildning som sker i ett statligt ämbetsverk producerar experter på religiösa företeelser, vidare religionsvetare och kyrkosociologer. Med andra ord kallt objektiva observatörer och iakttagare som sedan som präster råkar in i någon väckelserörelses stugumöte och uppträder där som en sociolog på urin-vånarnas stamfest” (Uusi Tie 12.1.1972).

Guds ord skapar tro och stärker den när ordet förkunnas riktigt. Teologerna kallas in i en herdeuppgift och in i Ordets tjänst för att tjäna evangelium, som endast det är en Guds kraft. Därför måste varje teolog växa fast i budskapet om korset och om Kristus som är Guds slaktade lamm för syndens skull.

För den uppgiften kan det statliga universitetet inte ge någon hjälp även om man där i yttre mening undervisar om huvuddragen i praktisk teologi och ordnar korta kurser i predikokost. En sådan utbildning blir teologen tvungen att skaffa sig på annat håll, kanske i sin egen hemförsamling, i sin egen andliga organisation eller i Teologiska institutet i Finland. Det viktigaste är att ingen lämnas ensam utan att han finner sig en egen andlig lärare.

Lönar det sig alltså att studera teologi? Visst! Det finns ingen skönare kallelse

– utan att på något sätt förringa de sociala tjänsternas kallelse natur. Teologen befinner sig samtidigt mellan de heliga skrifternas verklighet och vår värld som kastas omkring av religioner och ideologier. Han håller i sin hand det Ord som ger liv, det som är Guds kraft till frälsning för varje människa.

Timo Eskola

Helsingfors universitets huvudbyggnad

Bild: Timo Eskola

Att växa till missionär

”Efter att ha fyllt 40 år har jag allt mera börjat fundera på min egen identitet: ”varifrån jag har kommit och vart jag är på väg”, säger Marja-Kaarina Marttila helt först. Hon har bott under nästan hälften av sitt liv utomlands i olika kulturer.

Trots att Marja-Kaarina är missionärsbarn, var det inte alls självklart för henne att hon själv skulle bli missionär.

”När jag var 16 år gick jag i skola i Kenya, i en kristen internatskola, där jag fick lära känna andra missionärsbarn och missionärsfamiljer och -släkter. Då tänkte jag för första gången att jag skulle kunna bli missionär, trots att mina föräldrar var missionärer. Under gymnasietiden klarnade det för mig att jag vill syssla med bibelöversättningsarbete”, minns Marja-Kaarina. Efter gymnasiet började Marja-Kaarina studera teologi. STI grundades under Marja-Kaarinas första studieår, och hon tycker att hon genom STI:s föreläsningar fick sitt starkaste byggnadsmaterial för sin egen teologiska helhetssyn. Numera är hon medlem av STI:s styrelse.

Sin make, Pentti, träffade Marja-Kaarina på Studentmissionens nyårsläger. Pentti hade hållit ett sabbatsår från sina studier och hade bl.a. arbetat på en kibbutz och som frivillig i moder Teresas hem för döende.

”Ett av våra första samtal gällde missionen”, minns Marja-Kaarina leende. ”Båda var intresserade av att fara. Vi måste bara få alla bitar på plats”. Egentligen skulle paret Marttila fara till Etiopien, men resan förhindrades plötsligt av att de inte fick

Marja-Kaarina representerade studerandena i STI:s första broschyr för nästan 20 år sedan.

visum.

”Under ett halvt år sökte vi Guds vilja genom att be och söka efter nya möjligheter”, säger Marja-Kaarina. ”Det var svårt när dörrarna till Etiopien stängdes och man måste söka sig till en annan kontinent, Mongoliet. Å andra sidan förstod vi, när ett nytt fält öppnades, att denna förändring bara var en prövning och vi skulle fortfarande resa ut.”

I Mongoliet arbetade Marja-Kaarina som lärare vid en bibelskola.

”Jag undervisade människor i alla åldrar, barn i söndagsskolan, unga och vuxna i bibelskolan och i dopundervisningen. Dessutom översatte jag kristen litteratur tillsammans med mongoler.” Arbetet var mycket likt arbetet i Finland. Frågor om mänskliga relationer, ensamhet, och livsvärden är gemensamma överallt i världen. Skillnaden består närmast i att man i den i Mongoliet rådande buddistiska och postkommunistiska kulturen ibland ser klara re hur Gud och Ordet verkar. I Finland där sekulariseringen bara ökar, måste man ofta påminna sig att Guds arbete i det fördolda inte kan mätas med statistiska uppgifter. ”Jag har märkt att kraft och resurser till andligt arbete inte finns hos mig själv. Detta är inte i första hand mitt arbete, utan det ligger i mycket högre händer.”

Familjeliv

Marja-Kaarina funderar på sitt eget arbete som missionär och hur det har påverkat hennes barn, Joonas 15 år, Teresa 12, och Justus 6. Hon minns sin egen barndom i Afrika och jämför sina erfarenheter från den tiden med att forma lera. När man trycker fingret i mjuk lera, blir det ett märke, som efter att lerkärlet torkat och bränts blir kvar. Erfarenheter och avtryck som man fått som vuxen, lämnar inte samma slags märken kvar. Marja-Kaarina anser att det är viktigt att familjen nu bor i Finland och att barnen har möjlighet att vara tillsammans med mor- och farföräldrarna och med andra anhöriga, och att de får ett möjligast starkt modersmål. Hon njuter också av livet tillsammans med familjen och av att vara hemma efter alla år utomlands. Hennes viktigaste hobby när hon nu har kunnat installera sig är trädgårdsskötsel. Hon läser också gärna.

”I synnerhet Dostojevskij och Hesse är sådana som man kan ha med sig och tugga på”, konstaterar Marja-Kaarina.

Att återvända till Mongoliet är ännu en öppen fråga. Hon är glad över sitt arbete på Finska Bibelinstitutet, där hon får träffa nya människor, höra många olika slags livshistorier, och tillsammans med studerandena lära sig mera om Guds Ord. För tillfället står familje- och äktenskapsfrågor Marja-Kaarinas hjärta nära. Dessa frågor tycks vara föremål för turbulens i det finländska samhället.

Bild: Paula Eskola

Tron

Tron innebär för Marja-Kaarina en livsgrund även i svåra situationer. En sådan situation mötte henne i Mongoliet, när paret Marttilas yngsta barn insjuknade i en komplikation efter en magsjukdom. Då fick Marja-Kaarina på ett konkret sätt erfara hur Gud bar henne genom sitt Ord. ”När jag då på det lokala sjukhuset skötte mitt döende barn, hade jag inte tid att läsa Bibeln. Men hela tiden tänkte jag på ord av Jesus, som ”tro allenast” och ”frukta inte”. I september minns jag alltid med tacksamhet att Justus fick leva. Också om erfarenheten var hård, märker jag att jag fått en ny frimodighet och lärt mig lita på Gud.”

När Marja-Kaarina studerade i Kenya i missionsbarnens skola, måste hon på religionstimarna lära sig bibelord utantill. Hon uppmanar också sina egna barn att lära sig vissa bibelställen utantill, så att de alltid kan bära dem. Om Marja-Kaarina nu bara fick ta en sida ur Bibeln, så skulle hon ta Joh. 14 där Jesus säger: ”Era hjärtan vare inte oroliga. Tro på Gud, och tro på mig.”

Mariliina Metsävirta

Kort ur Bibeln

”Du förstod inte den tid då Herren besökte dig.”

Luk. 19:44

Orden är sagda till Jerusalem. Alltså kan också städer ha en besöksetid, som Kapernaum när Jesus bodde och förkunnade där.

Det handlar om en tid när Gud är särskilt nära, när Han så att säga är anträffbar. Det är Han inte alltid. Besöksetiderna kan gå förbi. Också för enskilda människor. Idag är Jesus anträffbar.

Eero Junkkaala

TEOLOGISKA INSTITUTET I FINLAND

Adressen

Kajsaniemigatan 13 A 4. vån.
00100 Helsingfors

Telefon

09 668 9550

Fax

09 6689 5555

E-post

sti@teolinst.fi

förnamn.efternamn@teolinst.fi

Hemsida

www.teolinst.fi

Bankförbindelse

Sampo 800011-564245

Annställda

generalsekr. Henrik Perret (gsm 0500 542 542)
forskare Timo Eskola (hem 019 722 702)
sekreterare Kirsi Sell (hem 09 505 1796)

Öppet

vardagar kl. 9–19

Tryckeri

Kirjapaino Hermes Oy

Pämbilder

Sinikka Ahvenainen

Teologiskt forsknings- och skolningscentrum.
Församlingsbesök, lektioner, bibliotek och läsesal.

Finansierat av frivilliga bidrag. Medlemsavgift för understödande medlemmar: 35 €/år (studerande 10 €, kollektiv 100 €). Bockgåvor, understöd och testamenten mottas med tacksamhet.

Publicerar den teologiska tidskriften *Iustitia*. Informationsbladet *Hörnstenen* (*Kulmakivi*) sänds till understödande medlemmar.

Styrelsens ordförande

verksamhetsledare Lasse Nikkarikoski

Medlemsorganisationer

Missionsföreningen Såningsmannen
Länsi-Suomen Rukoilevaisten Yhdistys (Bedjarrörelsen i Västra Finland)
Finlands ev.luth. Student- och Skolungdomsmission

Radiomissionsorganisationen Budbärarna
Finlands ev.luth. Folkmission
Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys
Finska Bibelinstitutet
Svenska Lutherska Evangelieföreningen i Finland